

Pitaahomî Utîpîho Kapîho Kimandî Pitaahomî Utîpîhandî Kapîhandapî Nesîpîhande

Porîho komî asisîha napwîtandîhaapî
 jatata Timotehopî utîpîho jîpatîpiya
 nusoaasipatamatiyatî amî Pitaahoaisangi
 utîpîho kîmo jîpatîpiyataise (1:14) Kînaungwîha
 66 A.D. hura kîmo utîpîmo jîpatîpiyahore.
 Isîhiya usa ipotîhura pîwîha asîwa asîretî
 pîwîha isîhiyai katîwunjîtauhi kandapî
 Porîho gwînyapenataatî kîmo utîpîmo
 jîpatîpiyataise nyahî pîwîha asîretî asîwa
 katîwînyasohîwaiwaunî kiyaamî pîwîhaunî
 nyahî wîndî atisaatî namaitîhaawo.

2 Pitaahomî Utîpîho napîmasataise

Pitaaho isîhiyai ipîhîrete gaahure undisîha
 (1:1-2)

Autaahaatîhomî isîhiya daiwî bimîtaatîwîhîra
 siyate undisîha (1:3-21)

Isîhiya isîhiya usaisî pîwîha asîwa asîretî
 katîwî katîwunjîtaatîwîhiya ipotîhura
 noaipaitauhi kandapî Pitaaho jîhî tîmanatî
 kaundisîha (2:1-22)

Awaisîho japîhî napîtandîhuraapî siyatî
 napîtaise undatî Pitaaho isîhiyai pîwîha
 kataunjisîha (3:1-16)

*Isihiya Utipimand Nusoasisawihiyai Pitaaho
Asisaha Gaahuraare Undataase*

¹ Ninì Saimonì Pitaahoninì amì ninì komì otipipati kawitandì Jisasi Kìraisihonanimahanatì natanoaasisihonine. Ninì kìmì koninì nyahì Kìraisihopì gìwunyaitihaahandì apipaahì gaahandì Autaahaatìho nanyamihì nehohipatamataiwìhandì Autaahaatìho nasamihì nehohiyìhiyaatapì kimo utipimo ninì jipati piyataayo. Iyataatì nyahì aposerìhiyaanùnunì amì sahunì taawaatì gìwunyaahoto, nyamì Autaahaatìhotatì, amì nyangi nyamì maipìhaiwaatìhapì japìhì nanyamaasìhore. Iyatì amì ko isìhiyaanì nahatiyaanangi gaahatì naasaipitì katì kanyisahore.

² Amì sahì Autaahaatìhopunì amì Jisaasiho Awaisìho nyangi nyainjatisìhopunì gwìnyaapì nasesìpainjìtìhandà kindarì sangì maarìho nasanyamì, amì gaahandì waatì kasisaihì sahì nga itatamanìnwì bimìtaatìwì ninì sapì gaapìsundataayo.

*Autaahaatìho Nyangi Gaahaiwa Kanyisatì
Nanyinyataise*

³ Jisaasiho Autaahaatìhomì watìpìhandisahore. Iyatì amì ko Jisasi Kìraisihonanimahanatì Autaahaatìhosì watìpìhandisahore. Siyatì ko apipaahì watìpìhosì komì watìpìhandì kìmìkanda gaahapa nahataapa nyahì Kìraisihomì isìhiyaanangi andìtìnyaiwatì nyatatamanìtandìhapa aimì nyangi nga nanyinyataise. Saiwa gaahaiwa nahatewa nanyamindìmandì nyahì kometirìhìretì

japepihirihaawi nanyinyataise. Ami nyahi sandi saitahaawi Kiraisiho Autaahaatihometirihiretapi nyangi neti nanyisati ginyunyaasih nyahi Autaahaatihopi biyaati gwinyaawaati mmonahaayo. Iyati ko nyangi gaatati nanyamaataise koai ishiya mepi autaahepumapi baiwi nga usonwi kop maaritohitihanduni, ami ko apipaahi gaaho weriho atipho bimindihanduni nyahi naitihaawo. ⁴ Iyati ami Kiraisi Jisaasiho Autaahaatihomi watipihanda apipaahi gaahaiwa ami awaiwaiwa kaiwaapi nawiho numwutihomi ambipati owehandi nyangi nga neti nyatatamanitandihaiwa kanyisati nga nanyinyataise. Saiwa ko siyati kanyiwimaiwa nyangi kanyisati nanyamitandi jihura ko katirihiri kireti kanyisataise. Ko siyati saiwa kanyindimandi ami sangi neti anditisaihonihi sahi apipaahi maipihaiwa maapi yapimbatambihaiwa sangi neti nasopisasantandihaiwaatihapi noaipasi nehahaati yanihimaitaatiwe. Yanihimapi ami sahi Autaahaatihometirihireti nepi ko bimirihireti bimitaatiwe.

⁵ Ami sahi aimi Autaahaatihometirihireti nesihyaatisi ami sandi kandapimatonihisami Kirasihopi gwunyaahohitihandi nepi anditiwipi kimaiwa bipinjawi kaiwise. Sahi Kirasihopi gwunyaahohitihandi nepi anditiwipi gaahandi kaiwise. Aiw ami sahi gaahandi kiyohitihandisawi. Sahi Autaahaatihopuni ami Kirasihopuni mmoniw nepi ami sahi Kiraisihomi ishiya maapi

yapipataapihî bimitaatîwîhîretî sirete
 tiwî baiwî mmonîwî gwînyaahohîtihandî
 nepî bipinjawise. ⁶ Aiwî amî saiwî sahi
 gwînyaahohîtihandisawî samî ambîpatî
 maarîho jandotî maaritimbîpa nepî ipîhatisawî
 jatohîtihandî nepî tîmaamaipî kaiwîse. Aiwî
 amî sahi samî ambîpatî maarîho maaritimbîpai
 nepî ipîhatisawî jatohîtihandisawî sahi
 andîtitîwî bitotawaawî yaasati naanjîhaiwa
 nehohîtihandî nepî tîmaamaipî kaiwîse. Aiwî
 amî sahi samî ambîpatî maarîho yaasîhaiwa
 andîtitîwî bitotawa nehohîtihandisawî
 tîmaamaipî Autaahaatîhomîhîretî nepî
 japepihîrîwîse. ⁷ Aiwî amî kandamî tiwatîhaatî
 sahi maarîho omanîtihi samî naisîhiya
 Kîraisihomîhiyaapî baiwî gwînyaapî gaahati
 kawiwî usonîwî kiyai wapa nunyawîse,
 tîtihi nehî sahi sawanaatamî namwinji
 nasohîrîhîretîhiyai kawisohîpatamataiwo. Aiwî
 amî Autaahaatîho isîhiya nahatîyai maarîho
 numwîpatamataiwî amî sangisangi naasîkatî
 kaiwî isîhiya nahatîyai maarîho nunyawîse.
⁸ Aiwî amî kîmaiwa gaamaiwa nîni taati sangi
 kasatohîwîmaiwa nepî anîtiwî isîpi daiwî
 bindawaawî amî kaiwa waati pîhîtiwî sahi
 kaiwîse. Aiwî amî sahi Awaisîho Jîsasi Kîraisîho
 nyangi nyainjatisîhopî sangi biyatî akîtinîhi
 gîsunyaatatî nasesîpatamataataahî kîmaiwa
 gaamaiwa samî ambîpatî maarîhoaatîhunî, amî
 samî pîwîha dahopaatîhunî noaipati watîpîtati
 ahotonîhi, amî kaiwa sahi kiyaatînihi kaimî
 nutaapo. Sahî saiwî kaimî niyohîtihandahî
 amî sahi kopî otîpîpati nehî yatîtihihatî wîndî

kamaiwî tîtihi akîpîpa noaipîhati kaitaapo.
 9 Iyataati amî utaaho wo saiwa gaamaiwa nîni
 sangi kasatohîwîmaiwa kamaayati owehohi
 wapa kaanîhi ahotimbîpa nga wîndî monataise.
 Amî so utaaho wo komî ndîha niyotati asahata
 maawinjatinjîhi biyati minjasîhomatiyataise.
 Iyati amî ko komî maipîhaiwa jîhura kaiwaiwa
 Autaahaatîho bausati nemwati netî tîtihi gaaho
 popîtihoemwasîtihandapî Autaahaatîho nisî
 maipîhaiwa aimî bausati nenîmasîhonîniso, tatî
 gîmunyaati ko aimî nanîpimatamasîhe.

10 Isî amî nisî naisîhiyaati nisataiwî
 Jisaasihopî gîwunyaahohiyîhiyaate, sangisî
 Autaahaatîho aimî gaatati nasamaati amî
 sahi tîtihi komî isîhiyaatimatîtaatiwî
 aimî nasamîhainjîhiyaate. Ko sangi
 aimî sasîhiyaatisî koai nîwîpinjîtaatiwî
 gaatati nasamaasîtihandunî amî tîtihi
 komîhiyaatimatîtaatiwî nasamîhainjîtihandunî
 nepî akîtinîhi akîtihandemapî akîte tîwî
 sawanaatunî amî isîhiya usaunî mmondaatiwî
 sahi mîtaahi waati andîtitîwî kîretapî
 gaahaiwa kaiwîse. Sahî saiwî gwînyaapî
 kaiwî isîwatawaawaahî amî sahi wîndî japîhi
 nuwî maipîhandî kaiwî tîmahiyawî amî
 sahi Jisasi Kîraisihopî gîwunyaahohîtihandî
 wîndî namaamaitaapo.

11 Amî sahi saiwî
 kîmîreti saiwa gaamaiwa japepihîrîmî nuwî
 amî ipotîhura Autaahaatîho sangi sasatati
 sahi napîwî nandaapîse tatî maasomwaanî
 awaindî nasuwati netî waahîwa jainjapwaati
 jainjahonîhi amî sahi Awaisîho nyangi japîhi
 nanyamaati nyainjatisîho komî isîhiyai winjaati

jinjap̄hi jinjap̄hi kon̄hi bimimb̄p̄hi naiw̄
nandaitaapo.

¹² Iyataati ami saiwaahi sahi aimi
gw̄inyaapi mmon̄w̄hiyaat̄ihand̄i kand̄i
n̄ni bapaind̄i mw̄t̄ipisat̄i net̄i sam̄i am̄t̄iha
jainjap̄waat̄i gisunyaapi nuto, am̄i sahi
kaiwaapi nasisoari gw̄inyaait̄iwo. P̄w̄iha
akaaha Jisasi K̄raisihop̄taha nyahi sangi aimi
katawaason̄hi sam̄i am̄t̄iheti gisunyaat̄i
am̄i sam̄i oman̄t̄ih̄i net̄i wat̄ip̄tat̄i ahondaise.

¹³ Isi am̄i n̄ni maapi yap̄imbataap̄hi asohon̄ni
nis̄i amb̄patisat̄i bimohur̄mura saiwa
gaasiwa sahi gw̄inyaapi kaitaat̄w̄i bapaind̄i
jin̄j̄haatemati kasat̄im̄i nutaano. Am̄i n̄ni
sand̄i sangi kasat̄im̄i nutand̄i nis̄i ot̄ip̄pate. Am̄i
sand̄i n̄ni apaapi maato, saiwa gaasiwaapi sangi
bapiyat̄i gisunyaaton̄hi kaiwaapi jinjap̄hemapi
gw̄inyaait̄iwo jinjap̄hi kasat̄itaano, satataato.

¹⁴ N̄ni n̄wahonisapi gw̄inyaati mmonataayo,
wind̄i ot̄ih̄imetan̄hi n̄ni nis̄i amb̄pati namaito.
Awais̄ho Jisasi K̄raisiho nyangi nyainjaat̄i
bimis̄ho ningi sandati wind̄i ot̄ih̄imetan̄hi
k̄inȳi keti napw̄itaise ndat̄i t̄it̄ih̄i aimi
kandataase. ¹⁵ Isi am̄i n̄ni and̄it̄ind̄i waati sangi
net̄i and̄it̄isait̄i saiwa gaamaiwaapi jin̄j̄haatema
kasat̄im̄i nutaano. Saisan̄hi am̄i sahi saiwa
wind̄i nan̄ipimat̄iwo namaamapi kiyaat̄in̄hi
nasisoari kaim̄i nutaat̄iwo. Saind̄i kaiwa n̄ni
kon̄in̄hi kasat̄im̄i nutaano am̄i n̄ni napot̄i
owetisan̄huraisingi sahi nasisoari mmon̄w̄i
kaiw̄i am̄i gisunyaat̄it̄ando.

Nyah̄i K̄raisihom̄i Nausain̄j̄t̄ihand̄i J̄ihura

Sis̄hoas̄n̄i Nyami Nd̄haara Mmoho

¹⁶ Iyataatī amī nyangi nyainjaatī bimis̄ho Jisasī K̄raisihopī komī wat̄ip̄handī awaindīhandī nausaatindīhandisatī nap̄itaise sataatī aimī nyahī sangi kasato. Iyataatī nyahī komī wat̄ip̄handī nausainjītīhandapī sangi kasatoh̄itīndī neh̄i is̄hiyaamī p̄wīha maat̄maatapī taanauh̄iha sawanaunyaapīha kan̄ihauhī nyahī newaatī kasatīhaamaayo. Owetise. Nyahī komī ot̄ip̄ipatī kawitīhaawī nanyam̄hainjaw̄ihiyaanī aposer̄ihiyaanīnī Autaahaatīhomī wat̄ip̄handī nausainjītīhandī Jisasī K̄raisihomī amb̄ip̄atetī koai netī bop̄ihatī otiwa kaumbwaatī nīwusaatatī noaipasīhī Autaahaatīhomī sis̄hoas̄n̄i nyahī yawanaanamī nd̄haara mmon̄ihoh̄itīhandapī siyahandī mmon̄ihaayo taatī tit̄ih̄i aimī kasatoh̄ihaare. ¹⁷ Iyataatī Autaahaatīho yam̄ihapataatīhap̄i komī yundanyīha wand̄iha nunyatī K̄raisihoī netī nīwimaatī awais̄ihoemasīhī amī kom̄ihetapī awaindīhandī otiwa kambwaatī nausainjīhī nyahī nyamī nd̄haara usonīhaayo. Siyaatī usohon̄ih̄i Autaahaatīho komī nausainjītīhandī apīpaahī gaahandaatīhī bimis̄ho Jisaasihopī sandaase: “K̄imb̄ih̄i k̄imo nisī m̄itīmoai maar̄iho nunyatī amī kop̄i nīnī maar̄itītīhore,” tatī p̄waaatīhī amī nyahī p̄wīha sa atis̄haayo. ¹⁸ Aih̄i sura nyahī Jisaasihoīsaatī Autaahaatīhomī sis̄hoas̄n̄i maasī bitohon̄ih̄i Autaahaatīho sap̄iho komī Mwaaho Jisaasihoī netī nīwimaatī amb̄ip̄atī awaipatī numwih̄i amī kom̄ihetapī sis̄ha awaindīhandī otiwa kambwaatī nausaatataise.

Aihî Autaahaatîho komî nausainjîtîhandî awaindîhandaatîhî yamîhapataatîhî bindataatî nyahî atisonîhî Jisaasihopî pîwîha satatî kandaase. “Kîmo nisî maasihîmo komîhetî nisî maarîho ahînotihî nînî koai maarîho apîpaahî nunyatîhore. Aindî nînî kopî nga apîpaahî maaritîhore,” tatî katihî nyahî atisîhaayo.

¹⁹ Aihî kîmba wapa sahî gwînyaitaatîwîhapa kasatîtandiyo. Jîhî aimehura ipotîhura wiwa noaipaitandîhaiwaapî pîropetîhiya Autaahaatîhopî katîwî jîpatîpaiwî ahîyohîhaapî apîpaahî akîtînîhî akaahaare, taatî nyahî mmona gwînyaahaayo. Isî amî sangisangi kiyaamî pîwîha nepî anîtiwî isîwatawawaahî amî sandîhî sahî gaahatî kaisaihî ngaatîtaise. Saiwa jîhura pîropetîhiya Autaahaatîhomî pîwîha Jisaasihopîtatî katîwî jîpatîpiyohîwaiwa sisîha ramîhandî asahatindîtîhî taatî nausaatîmî naipatamatîyahaiwaare. Kaiwa siyatî sisîha ramîhandî asahatindîtîhî taatî nausaatîpatamatîyatî nausaatîmî notî asisîha bowataatî amî kambwaatî bosetetapîhaatî nîpaatîhaatî tîhoaatî, amî ipîho ipîtatî awaindî saasinjîpatamatîyatî Jisaasiho yamahapataatîhî namasi maapî yapîmbataapîhî nasonîhî komî nausainjîtîhandî samî omanjîtîtîhî maarîhoaatîhî noaipahonîhuraatîtando.

²⁰ Iyataatî amî kîmandî awaindîhandî sahî baiwî mmonîwî gwînyaapî nasesîpatîtandî nînî sangî kasatîtandiyo. Jîhura isîhiya pîropetîhiya Autaahaatîhomî pîwîha ausaapî katîwî amî jîpatîpiyohîwaiwaami tanyaaha utaaho wo nehî ko sawahomî

watipihandi amitihha gwinyaasitihanda nesipati katitandihaiwaamaahe. Owetise. ²¹ Ami sandi apaapi maato. Piropetiho Autaahaatihomi piwihha ausaasihho neh ko sawahomi amitiheti ami maarihooatih maaritati gwinyaasitihanda piwihha ausaati kandaamaase. Owetise. Ami neh Autaahaatihomi Itipihho Gaaho ishiyaami gwinyaahohitihandi neti Autaahaatihomi gwinyaati maaritirihiretemwati nunjati kaundati giwunyaasih, ami ko Itipihomi watipihanda kiya piwihha atiwi nepi katiwami jipati piyawaayopo.

2

Pitaaho Kiraisihomi Ishiyai Ishiya Jaipipa Katiwunjohiyhiyaapi Jaawo Undataase

¹ Jih aimehura Autaahaatihomi ishiya Isiraherhiyaami otihatih ishiya usa nyahi piropetihyaanine, tiwi ishiyai jaipundwihya noaipapi bindawaayopo. Kiyai Autaahaatihho piwihha nunyati windi natamusoaasihhandi kandi neh kiya sawanaami piwihhaapi ishiyai saundwi, kima Autaahaatihomi piwihhe tiwi jaipitiwi ausaapi kaundopo. Isi ami wani kimuraisangi sikaiwi ishiya neh sawanaami piwihha jaipipa sangi neti nasopisasitandhaapi kima Autaahaatihomi piwihhe satiw samihatih noaipapi bindawaawi katiwisasaapo. Aiwi kiyai sahi windi maawinjasahi noatiwi samihatih nandaapi piwihha jaipipa kihaiwa kihaiwa, sahi Kiraisihopi giwunyaahohitihandi nepi nasopisasaatiwi ishiyai jaipipa katiwunjitaapo. Awaisihho nahataapa jatisihho

kiyaapî komî ambîpatî nunyanatî kiyai kiyaamî maipîhaiwaatîhapî numwaasîhoai ahosumwapî kopî nanîpimatîtaapo. Kiyâ siyawaawî sawana nepî ketî kuraanîhî nopîsasiwî owematîtaapo. ² Kiyâ saiwî ketî kuraanîhî nepî owematîtaatîwîhiyaatanîhandî kandî samîhatîhî Kîraisihomî isîhiya taahiyîhiya jaipîpa katîwunjohiyîhiyaamî kiyohîwaiwa nepî apîpaahî maipîhaiwa kaiwî kiyaamî ambîpatî kîhiyaisawî namînîwî daitaapo. Amî kiya saiwî kiyohîtîndaahî nehî maatîmaatapî Kîraisihomî isîhiyaamî ipaahambîhiya Kîraisihopunî amî kometirîhîretapîhaiwaapunî pîwîha maipîha katîwî sisîpîtîtaapo. ³ Isiya siya isîhiyai pîwîha jaipîpa katîwunjohiyîhiyaapî sangi wa sandî kasatîtaano. Siya isiya nawîho nehî sawanaapaahîhî nepî ahoitaatîwî maarîho wîndotî akîwisamaahiyaare. Kiyâ saiwîhiyaasi samî nawîho aipî nasaitaatîwî pîwîha jaipîpa sangi jîpîsisahaiwa kasatîwî katîwisasîtaapo. Kiyâ siyawaahandî kandî amî kiyai pîwîha netî yawutaatî tipîtapaatî usonatî nemaitandî Autaahaatîho jîhura kiyaapî pîwîha katatî wisasatî ahaihîhiyaare. Amî sandî ko pîwîha sa nehî ipîpa etîtaatîtatî kandaamaase. Tîtîhî kaitandî akaaha kandaase. Iyatî ko kiyai netî tipîtapaatî usonatî amî nemaitandîho Autaahaatîho utaarîhandî jatîmî nasatî wanisangi ko konîhî tîmetatî amî jatataise kiyai ko katimbîpa kawîsatî nemaitando.

⁴ Isî amî jîhî aimehura isîhiya usa saiwa saiwî Autaahaatîhoai pohipîwiwî amî maatîmaatîwisauhîhiyai nehî maawinjatî

nemasitihandapî ko siyahore, tiwi sahi gwinyaitaatiwi nini sangi kasaitaano. Jhi aimehura komi otipipatihya yamihapataatihapihiya usa koai maatimaatiwiwi maipihaiwa kiyauhi ko kiyai nehi maawinjati neti etaihiri apipaahi tongihropi, sahi sisahaapi nutaatwihyaate, undati neti yotihî ami apipaahi asahatahiropi asahatindihandi wirihiri watipihiri senihandamatiyati wisasati isiwatihî napwitwi bindawaayopo. Napwitwi bindawaawi asisîha Autaahaatihî kiyai neti sisîhapihemaitandihuraapi jatawaayopo. ⁵ Iyataati ami jhi aimehura Nuwaaho bimisuraisangi Autaahaatihî isihya maatimaatiwiwi maipihaiwa pihitiwi kiyohiyihiyai wîndi nehi maawinjase. Ko wipati wipati waapihaati usepati durihiri awaindahandi neti nusoaasihî kiyai neti nanati nawatisati owemase. Aihî Nuwaaho nehi naasohî Autaahaatihî maaritati gwinyaasirihiretapi titihaiwaapi piwîha ausaati isihiyai kaundisîhoaisaahî isihya nehi ikwi naasairitihî wihînihîramî isundipihuri yahurîtahiyaisati japhî numwaasihî kiyai durihiri wîndi neti namainjihî ami kiyai nga bimopo. ⁶ Ami isihya aunahîpîhaurî awaiwaurî Sotomîhandaahiyaapunî, ami Gomoraahandaahiyaapunî kiyai apipaahi maipîtowî nemaitaano, tati Autaahaatihî kiyai nemasitihandapî sahi aimî atiwî gwinyaapihiyaate. Iyati ko sauri aunahîpî awaiwaurî sisîha yamihapataatihapi neti natausaasihî tîhati owemati nehi

sotipati waatipatihindaise. Ko sandi siyati kaindimandi ishiya ipoti ipoti yapihhi nahanda noaipahohiyihiya ningi maatimaatiniwi nepini masaihiyai sawito, tati nunjitandi kiyataise. Ami ko siyahosi wiwa nyangi sanyitaiso, tiwi kiya kopu yaiwi windi maatimaatimitaatiwo. ⁷ Ami Rotiho titihi gaaho sapihhi Sotomihanda bindataise. Bindataati ishiya apipaahi maipihaiwa kiyami ambipati kihiyaisawi namininwi kiyohiwaiwa mmonataati komi maariho apipaahi mmaipiwimatati yaawati naanawisataise. Sawimainjho bimihhi Autaahaatihho koai japihhi numwaasihhi ko nga bindataise. ⁸ So utaaho titihi gaaho maariho titihitaho ishiya Sotomihandaahiyaami otihatihhi bindataise. Bindataati kiya maipihaiwa pihitiwi kihaiwa kihaiwa kiyauhi winjataise. Iyati asisaha nahateweti kiya piwaha maipihaiwa katauhi atisataise. Iyati komi maariho titihi gandaise. Siyati komi maariho titihindaati ami ishiya winhapipa nemapu maatimaatisauhi winjataati ami otapahaatuni ami apatihuni komi maariho mmaipiwimatati yayati apipaahi yaawataise. ⁹ Isi ami saiwa Awaisihho kaiwimaiwaapu nyahi gwinyaitihaahandi newaati mmondahaawe. Ishiya Autaahaatihhoai niwipinjawi ko maaritati gwinyaasirihireti daayohiyihiyai nunjenhaiwa nusoaipahonaahi kaiwaatihapu kiyai japihhi numwaitaise, ami komi ishiyai japihhi numwaitandihira aimi mmonahoso. Iyati ami Awaisihho ishiya maipihaiya kiyohiwaiwa aimi mmonahore. Iyati kiyami maipihaiwaapu

wihoaanj+handi numwitandihira daihira aimi mmonati gwinyaaahosi kiyai neti isiwatimi noti komi asisiha isihiyai neti tipitapaati usondandaha noaipahonihura kiyai neti piwahaapihemati tipitapaati usondaise.
¹⁰ Iyati ko kiyaami usai wihoaanj+handi apipaahi awaindihandi kiyaami maipihaiwaapi numwitaise. Siyaari isihiya apipaahi ainjotati titihimetahaiwa kaitaatwi kiyaami maariho ambipati w+ndosihi isihiya kihiyaisawi ambipati nam+n+n+wi kiyohiy+hiyaatitaise. Iyati ami kiya Awaisihomi piwaha neh+haamataiwi nemahohiy+hiyaatitaise.

Ami kiya noaipapi daahi apipaahi watipitiwimapi ami w+ndi yamaiwi neh+ nanihaiwi autaahinjaawi yam+hapataat+hapi isihiya kiyai autaahi wamwaanjihi apipaahi gaahiya jhiyaapi piwaha maipaha katiwi sisipitiw+hiyaare.
¹¹ Iyataati ami mihaati yam+hapataat+hapi Autaahaatihomi otipipatihiyaahi w+ndi saiwi isihiya yam+hapataat+hapi apipaahi gaahiya sanahiy+hiyai Awaisihomi ndiheti piwaha maipaha kaundiwi sisipimundopo. Ami kiyaahi yapipatambi isihiyai nusatip+haapi watipihandi apipaahi awaindihandisaw+hiya watipihaiwa nga kaitaatwihiyandaahando.
¹² Ami isi k+miya jaipipa katiwunjohiy+hiyaahi ipataat+hapi kohasip+ho suh+r+ maasap+ho ainjhi+pi+pa isihiya kapai tip+ yotiwi ami tip+ nandaatiwi namoyaatimbipaamataiwihiyaare. Kiya setahiyaasi wapa kiya w+ndi mmon+wi gimunyaahohipi+paapi maipaha katawaatopo.

Isihiya kohasipihō maasapihō ainjhipipa ipataatihapihapai timahohipatamatiyati Autaahaatihō kiyai nemaitaise. ¹³ Kiya isihiya usaisi maarihō ambipati yaawihaiwa nunyohitihandapi ami kiya sawanaisangi yaawihaiwa naitaapo. Iyataati kiya asisihā kihetimapī otapihāati ipihō watipihōetimaawī nandapa awaiwaiwa tihīwī pihitihīwī nipinjawi gwisihā taupwīmapī nanīwī ami kiya saiwī gwīnyaapīhiyaare: Asisihā nahateweti otapihāati ipihōeti nandapa awaimbipa tihāati nipinja nanīhaawī ami nyami ambipati gaanyimatati jipīnyisonihī nyahī nga maaritihāahirete, tihīwī gwīnyaapīhiyaare. Saiwī kīmī kiya sahi Autaahaatihomī isihiyaati ahoyanīwī nahoiwī piwanīwī nandapa tihīwī maasi nanīhohīpipihī napīwī nasipaapī sangisawī nandapa nanawaayopo. Kiya wihoaanī mangīrainī kiyaami ambipati maarihō gwīnyaati maaritimbīpa taawī kiyawaaheti isihiya gaahiyaamataiwī sangisawī samī nandapa maasi nepī nanīwī sangi kiyaami kipati atihā nasamasawī nepī nasopīsasawī masihaiwa nasanyawaayopo. Aiwī kiya saiwī kiyaami ambipati maarihō maaritati gwimbīpa kaitaatīwī maaritihīwīmawaayopo. ¹⁴ Kiya nahateweti asihīya apīpaahi maipīhiyaisawī ambipati tīmaamaipī namīnīndaatīwīhandapaahihī gwīnyamapī kiyaami ndīhā mīhopī mīhinī gaamapī no-toaahaarīwī japīhiyaare. Kiya sapa maipīhapa kaitaatīwī maaritohitihandī wīndī apīpaahi nga tīmaawisaitahiyaare. Aiwī Kiya isihiya usa

kiyaami Jisaasihopi giwunyaahohitihandi windi watipimetahiyai atipati nunyawai maipihandi kaitaatiwihat aisi nowaayopo. Kiya isihiya usaamihapaapi kiyaamihapaatitandi naitaatwi maarho windoaitandihandi aimi mmoniw nepihyaare. Ami kiya saiwa maipimaiwa saiwi kiyohiwimaiwaapi wihooanhandi nawihomatiyati kiya yaawihandi Autaahaathiho numwitaise.

¹⁵ Aiw kiya gaahaiwa wandi kamaiwi ami namamapi kiyaami maarhoaatih apipaahi maipitamataise. Aiw kiya Beramihomihati newaayopo, ko maipihandi kiyonhi isihiya koai nawho numwitaatwi ko nawihopi apipaahi maaritati nawihoai maarho numwipatamataiwo.

¹⁶ Dongiho isihyaamatiyati piwaha wandi piwaamaatahore. Siyahondaahandi kandi ami Beramihomi dongiho utaahomatiyati piwaatati Beramihoi itihundati niwisapuse Beramihonawho naitandi maaritataati maipihandi kaitandaindihandi ami Autaahaathiho dongihomi maahomwaan piwaha kata wewisihon. Aih so Beramihon Autaahaathihomi piwaha atisa neti Autaahaathihopi awusaasihonawihopi maaritamataati naharisahomatiyati maipihandi kaitotahandi namhaase.

¹⁷ Iyataati isihiya jaipipa katiwunjohiyihiya siya waapoho mihatih yapipataatihapi noasihonapatamasipatamataiwihyaare. Aiw ami kiya tiwipati asihati mwipihati mbipa itinambitihiri awaimbipa tiwihati nemasipatamataiwihyaare. Ami kiyaapi Autaahaathiho wapihi apipaahi asahatati

ndiha monihapihī etaihiropi neti tīthemwati tumasihyaare. ¹⁸ Isiya siya piwīha nehī taanauhīha akīpīpa oweha amī naharimataha katohīhaapi kīyaami ambīpati naimaatiwī genaniwī tīhaapaiwīhiyaare. Aiwī kiya maipīhaiwa usīhiya asīhiya kīhiyaisawī ambīpati namīniwī kaitaatiwī kiyaami ambīpati gwaitati wīndoti maaritimbīpa araihopī wīrihīrapī naapīhomataiwī isīhiya wanī kiyaanihī maipīhaiwa namasi nasohiyīhiyai nunjaamanīwī japīhī wīrapī aisi nowaayopo. Iyauhī isīhiya jaipīpa katīwunjohiyīhiyai nīwipinjai nuwī nanīhaiwī ambīpati maaritīwaiwai kīhiyaisawī kiyawaayopo. ¹⁹ Aiwī isīhiya jaipīpa katīwunjohiyīhiya isīhiyai saundīwī, “sahī nyangi napīwī nanyipinjawaawaahi amī sahī nehī nanīhaiwī bindawaawi samī maarīho ambīpati gwaitati jandosīpīpa sahī maaritohīrihīreti nanīhaiwī kaitaapo,” undīwī kaundawaatopo. Amī kiya sawanaahi kiyai neti nusopi sasītandīhaiwa maipīhaiwa kiyohīwaiwaami nehī otīpīpatihiyaimatiwī bindawaahiyaare. Amī sandī nīnī apaapi maato. Nyahi yawanaani aimi mmonaahiyaane. Utaaho wo wapai nunyanamataataahi sapa kapaami ko nehī otīpīpatihoematataise. ²⁰ Isiya siya akītinīhī maapi yapīpatambīhapa maarīhoai neti kipoti ainjotati maipīmasīpīpai kiya nyami Awaisīho amī nyangi japīhī nanyamaasīho Jisasi Kīraisihopī gwīnyaapi gwīwunyaahohītīhanda namawaayopo. Saiwī namapawīhiya kiya amī japīhī kaiwaatihī nuwī nunyainjaihī, amī kaiwa kiyai neti anītisati

mmatì isìwataataahì kiya jìhì nyamì Awaisìho amì nyangi japìhì nanyamaasìhopì sangì mmonìwì gìwunyaapìhura, maipìtohitìhandì nusatipìhaapì apìpaahì daahì nuwì maipìtìwìmaitaapo. ²¹ Siya isiya wuwanìhura Kiraisìhopì pìwìha wìndì atìhomìwì amì pìwìha ka daihìra tìtìhì gaahìramatìyahaasì nepì miwataawaawì kiya gotì masìhonjì maipìtìtauhe. Saitìhatì katì amì aimì Autaahaatìho komì pìwìha wìnìhapìpa isìhiyai nunyatì natausaasìhì wuwanìhura napìwì pìwìha akaaha ausaapì katìwunjawaayopo. Katìwunjauhì kiya atìwì gwìnyaapì daihìra gaahìra daiwì bindawaayopo. Bimambìwìhiya kiya Autaahaatìhomì pìwìha akaaha nepì gwìnyaapì isìwatotìha namapì nanìpimatìwì japìhì maipìhandaatìhì nuwì apìpaahì daahì maipìtìmawaayopo. Isì amì kiya saiwì kiyohìtìndapì ipotìhura Autaahaatìho kiyai yaawìhandì awaìndìhandì numwìtaise. ²² Sandì kiya saiwì kiyohìtìmandì pìwìha akaaha wa satatì ahotìrìhìretì kiyawaayopo. Iyataatì ka pìwa satise:

“Suhìrì dasìha daahìwatosatì japìhì nepemaitatì netì nainje tatì ahotìse. Iyatì amì maasapìho sanaatì saisatoya baawusauhìho ko japìhì notì komì wepatì ekaarìpataatìhì ekaarìpitatì wepatì jaatataise,”

Ga Bimisìho 26:11

tatì ahotìrìhìrì kìretì kiyawaayopo.

Apipaahi Akitinhi Awaisiho Japih Napitaise

¹ Nisi naisihiyaati nisataiw Kiraishopi gwunyaahohiyihiyaate, kimo utipimo kasinimo sapi nini jipatipiyataayo. Iyataati utipihohi jhoatihuni ami kimoatihapuni kimaiwaapi sahi gwinyaitaatiwi nini sangi neti gisunyaati jhaati kasatataato, ami kaapi sahi gwinyaahohitihandi titihititando.

² Ipoti wiwa noaipaitandihaiwaapi sahi jhaati gwinyaitaatiwi nini gwinyaataayo. Saiwa ipoti noaipaitandaiwaiwaapi Autaahaatihomi piropetihiya piwaha katiwi jipatipiyohiwaiwaaro. Iyataati ami nyami Awaisiho nyangi nyami maipihaiwaatihapi japihi nanyamaasihomi winihapiapaapimaawi sahi mmoniw gwinyaitaatiwi nini sangi kasatataato. Sapa Awaisihomi piwaha winihapiapa Awaisiho komi piwaha otipipati nunyat isihiyai sapi natausaasih nesi sangisaapihi napiw kasatauhi sahi atiwi nehohipapaapito. Sapa kapaapi sahi windi nanipimimatitaatiwi nini sangi kasatataato.

³ Ami asisaha ipotihaiweti noaipaitandihaiwaapi wani nini sangi kasatitaano. Asisaha ipotihaiweti isihiya sisipititaatiwihiya noaipaitaapo. Noaipapi kiya kiyaami maarho windoti maaritimbipaahih japepihiritaapo. Aiw kiya satiw sisipititaapo. ⁴ “Jihura Jisaasiho satise. Nini kimaapi yapimbatambi japihi napito, tati katisihosi ami ko maahapihe wo namaapiso. Ko windi namaapitaise. Nyami asoya aimi napomahopo. Napomihauhi ami kahapaamapiapa wuwanihura Autaahaatihohi

kiyati ahaisuraapi nehi kapaanihi naasaimumwaanji jhamatiyati ahotimi nasati wani kimurandaise,” tiwi sisipititaapo. ⁵⁻⁶ Iyataati ami kiya usinjaawi poundihi kimandi mmoniw nanipimatiw+hiyaasi saiwa katawaatopo. Jhi aimehura Autaahaathiho piw+ha katih nehi komi piw+haara yam+hapatuni ami yap+patuni noaipati ahondaise. Iyati ami Autaahaathiho waapoho neti koraahi yap+pati kaihi waapohomi ot+hapihi yap+pati noaipati ahondaise. Iyati ami dur+hiri waapoho koraahi Autaahaathiho katih dur+hiri nimaanati yap+pati nahatepi neti nanati namaasataise. Iyati dur+hiri waapihaata yap+pati nahandi neti namaasati ami Autaahaathiho is+hiyaisuni ami kahapaamapi pa nahataapisuni tiwati nemataise. ⁷ Iyataati ami Autaahaathiho komi piw+ha k+m+ka naasaaraahi yam+hapatuni yap+patuni wani ahotimati w+ndi neti namop+sasati nga isiwatati jatataise, tihoaahon+hi sis+haara neti t+hat+ nasasiwati owemaitando. Iyataati ko yam+hapatishuni ami yap+patishuni sandi asis+ha is+hiya koai at+homaawisohiy+hiyai tip+taapati usonati nemataahura kawitaise.

⁸ Ami nisi nais+hiyaati K+raisihopi nisataiw giwunyaahohiy+hiyaati n+ni sangi ap+paahi awaind+handi maar+ho nasanyohiy+hiyaate, n+ni kimandi w+ndi sangi kasat+tandiyohit+mandapi sahi w+ndi nanip+mimatiw+ise. Awais+ho asis+haapi gw+nyaati ami mmos+r+hi+ret+ siyate. Ko Awais+ho asis+ha nehi naasaapi k+naungw+ha 1,000 kiyataise tati ami k+naungw+ha 1,000 kiyahaapi asis+ha nehi naasaahihe, tati

gwinyaati mmonahore. ⁹ Iyataati Awaisiho wapa kaitandi watipitati piwiha katimbipa kaitandi ko bipi ahiyati neti mehiyataamaise, ami isihiya usa sikaiwi gwinyaahohirihireto. Owetise. Ami ko utaaho wo neti nihirinati owetitandihandapi poundataise. Aih ko isihiya nahatiya kiyaami maipihaiwa kiyohiwaiwaatihapi japihi nepemaitiwi koenda napitaatiwi maaritataise. Siyati ko maaritati gwinyaataati namati isihiya japihi nepemaititaatiwi koenda napisaihi numwaitandi bipi jatimi notaise.

Kimati Yapimbatuni Ami Yamihapatuni Owetitaise

¹⁰ Ami Awaisiho nehi akohi ikohiya ikondaatiwi nasohipatamatiyati napitaise. Nasonihi sura asisaha seti yamihapati awaindahandi ganati tautati uutati nutati katinihi owetitaise. Iyonihi kahapaamapi ipiho waatihohi ami kaumbwaati yamihapataatihih ahotimbipa sisihara tihati owetitaise. Iyati ami yapipatuni ami yapipataapihi ahotimbipa nahataapa sisihara tihati nasasiwati nasihandiwati kapaanihi noti owetitaise. ¹¹ Autaahaatihohi saiwaisi siyati sireti nemaitaise. Isi ami sahi ninapitaiwi daiwi bitoaitaatiwe? Sahi Autaahaatihohi nunyaniwami ko maaritati gwinyaasirihireti japepilirwi ami titihi gaahiyaati daiwise. ¹² Aiwisi sireti sahi daiwi bitotawa asisaha Autaahaatihohi nasati isihiyai neti tipitapaati usondandihuraapi jatawaawi, ami ka keti noaipaitandi sahi nepi detemapise. Ami asisa seti sura sisihara yamihapati tihati owemati ami

yam+hapataat+hi ahotimb+pa ip+ho waat+ho am+ kaumbwaatisangi sisi+ha t+hat+ nasasiwat+ nut+r+mat+ nas+hand+w+taise. ¹³ Autaahaat+ho saiwais+ siyat+ nemahon+h+ owendaahand+ kand+ nyah+ K+raisihom+ is+hiyaan+ Autaahaat+ho yam+hapatun+ am+ yap+patun+ as+pat+ ahaitand+ ko wat+p+tat+ p+w+ha katis+ha k+ret+ kiyon+h+ noaipaitaise, taat+ aim+ mmona gw+nyawaat+ is+wat+haayo. Iyaat+ Autaahaat+ho yam+hapat+, am+ yap+pat+ as+pat+ kiyat+ ahion+h+ am+ is+hiya K+raisihop+ g+wunyaahohiy+hiya kataat+hi nandaapi, Autaahaat+ho maarit+ gw+nyaa+r+h+ret+ japep+h+r+w+ is+hiya nahatiya nahataap+p+hi neh+ t+t+hi gaahaiwaah+hi kaiw+ bim+taat+w+hat+ noaipaitand+handap+ jat+haayo.

¹⁴ Is+ nis+ nais+hiyaat+ nisataiw+ K+raisihop+ g+wunyaahohiy+hiyaat+ n+n+ sangi ap+paah+ awaand+hand+ maar+ho nasanyohiy+hiyaate, sah+ Autaahaat+ho is+hiya yap+pataap+hiyai net+ tip+tapaat+ usondand+huraap+ jatawaaw+, sah+ maip+h+hand+ kamaiw+ t+t+hi gaahiyaat+ am+ is+hiya nahatiyaisaw+ bipi napaisaat+ yat+hi ipatisan+w+ bimaaw+se. Am+ ko sangi jasonataat+ kipat+ at+ha owetat+ am+ is+hiya wapaap+ sangi ikw+sitaat+w+hapa owehiyaat+tan+hi sap+ ko maarit+tando. ¹⁵⁻¹⁶ Awais+ho nyah+ nepemait+t+haaw+ jatataise, am+ nyah+ nepemaitisaih+ nyangi ko jap+hi+ nanyamaitando. Iyat+ is+hiya maip+hiyaisat+ ahoyat+ nyangi net+ w+nd+ tip+tapaat+ maanyondando. Iyataat+ am+ nyam+ naisoho nyamatiyat+ K+raisihop+ g+wunyaas+ho nyah+ koai maar+ho ap+paah+ awaand+hand+ nunyoh+ho

Porihoi Autaahaatihō gwinyaitandihandī numwihī, sapi piwihā utipihooatihī jipati-piyati ami komi utipihō nahatewaatihī kīmaiwa kaiwaapi piwihā naasika katati jipati-piyataise. Iyataati ami akite, Porihō piwihā katati jipati-paiwaiwaami otihatihapi piwihā wiwaami tanyaaha apipaahi naanjhaiwaare, nyahi kaiwaami tanyaaha wīndi biyaati gimunyaito. Iyataati ami isihiya Autaahaatihomī piwihā komi piwihāami utipihooatihī aimi jihī jipati-pindiwaiwaami tanyaahaapi nesipapi katitaati-wihandapi wīndi mmoniwī nepi namausesipainjihī kihiri kihiri asireti nepemaihiriwī nepi katohipatamataiwī, Porihomī piwihā katati jipati-paiwaiwa wiwaami tanyaahaapi naanjati isihiyai namusesipainjiwaiwa nepi kihireti nepemaihiriwī katawaatopo, ami kiya wīndi bapawī nga Kīraisihomīhaiwaapi akiti biyati gīmaawunyaatati ami wīndi namusesipatati kiyaamiheti notī wīndi watipimetahiyaaso. Isi kiya saiwi saiwa kiyohiwīmaiwaapi Awaisihō ipotihura kiyai neti tipitapaati usonati yaawati naanjhaiwa nunyati nemaitandihyaare.

Pitaaho Autaahaatihō Kīraisihomī Isihiyai Iwitatamasitihandapi Kinyi Gaahōje Gaare Undati Koi Mepi Autaahemwataise

¹⁷ Ami sahihi nisi naisihyaati nisataiwī Kīraisihopi gwunyaahohiyihyaati ami sangi ninī nisi apipaahi awaīndihandī maarihō nasanyohiyihyaate, isihiya Autaahaatihomī piwihā nepi kihiri kihireti nepemaihiriwī

katohiy+hiyai Autaahaat+ho nemasit+handap+ aim+ mmon+w+ gisunyaatahiyaate. Is+ am+ sah+ sawanaat+ baiw+ jat+n+w+hiyaat+ bitosawise. Jat+n+w+ bitotawaaw+ am+ sah+ is+hiya kih+i+ as+ret+ kaiw+ Autaahaat+homi+ w+n+hap+pa nemahohiy+hiyaam+ as+ra w+ret+ kiyoh+waiwaat+h+ kiya sangi w+nd+ asisi namaisai+h+, am+ sah+ sam+ and+tit+w+ wat+p+it+w+ K+raisihop+ g+wunyaap+ bitohoh+it+hand+ namap+ am+ t+mahiyaw+ w+nd+ nep+ namosas+indaat+wo. ¹⁸ Is+ am+ sah+ saiw+ w+nd+ nep+ namosas+indaat+w+, Jisas+ K+raisih+o nyam+ Awais+ho nyangi nyainjatati am+ nyangi nyam+ maip+h+iwaat+hap+ jap+h+ nanyamaas+ho nyah+ gaahand+ w+nd+ kamaayaat+ neh+hand+ ko gaahand+ kanyisat+ nany+nyahore. Aih+ am+ sah+ kop+ nga mmon+w+ gisunyaatahiyaate. Is+ Sah+ sand+ kop+ mmon+w+ gisunyainj+it+ind+ nep+ awa+indemap+, am+ neh+hand+ gaahand+ sangi kasind+indap+ mw+it+pisaw+ mmon+w+ nep+ wat+p+it+w+ kop+ gw+nyaap+ise. Sand+ sah+ K+raisihop+ mmon+w+ gisunyaatind+ind+ awa+indemap+ kiyaat+n+h+ kaim+ nuw+ise manyinya nandapa nasisoar+ nan+w+ gw+nyanim+ niyoh+patamataiwo. Iyataat+ am+ ko Awais+ho amb+pat+ awaipatisahos+ nyah+ wanun+ am+ jinjap+h+ jinjap+h+ koai mep+ autaahewaumwait+haawo. Ak+ite. N+n+ Pitaahon+n+ ut+p+ho k+mo j+pat+piyataayo.

Autahaatihomi Piwaha Gaaha Wanaha
The New Testament in the Angaataha language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angaataha long Niugini
copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angaataha

Translation by: PNG Bible Translation Association

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b83b4d2c-30be-5f11-8fb0-fa04e4808bad